

بررسی مطالعه ریسک پیشرفت و جایگاه آن در حقوق ایران

سیده فاطمه موسوی عمله

کارشناس ارشد حقوق خصوصی، دانشگاه آزاد واحد کازرون، کازرون، ایران

چکیده

پژوهش حاضر درصدد است که به بررسی مطالعه ریسک پیشرفت و جایگاه آن در حقوق ایران بپردازد. قوانین موضوعه ایران اشاره‌ای به ریسک پیشرفت و مسئولیت ناشی از آن ندارد. این امر به‌ویژه آنگاه که با سکوت فقها می‌آمیزد بر سردرگمی‌ها می‌افزاید و حقوق‌دانان ایرانی را به اندیشه و امی دارد که آیا سازنده در برابر ریسک پیشرفت فرآورده مسئول است؟ پاسخ قطعی به این پرسش تا اندازه‌ای دشوار است؛ زیرا تأسیس اصلی در پرتو سکوت منابع حقوقی، فقهی و رویه قضایی است. با این وجود، پاسخ به این پرسش مهم، گریزناپذیر است از مهم‌ترین بحث‌های «مسئولیت مدنی ناشی از تولید» به شمار می‌رود که تاکنون در آثار فقهی و حقوقی مغفول مانده است. به‌رغم سکوت قانون‌گذار و منابع فقهی، مسئولیت تولیدکننده در برابر ریسک پیشرفت، بر پایه برخی دلایل قابل توجیه است. معیب به شمار آمدن فرآورده‌های دارای خطرهای ناشناخته، وجود استناد عرفی میان عیب و زیان وارده، بی‌تأثیری عنصر پیش‌بینی‌پذیری در مسئولیت مدنی، اصالة السلامة، قاعده غنم و لاضرر مهم‌ترین این دلایل به شمار می‌روند. این دلایل تا حدی نیز قابل مناقشه است و تنها با پذیرش تفسیری خاص از آنها، می‌توان ضمان تولیدکننده را پذیرفت، برای نمونه استناد به قاعده لاضرر زمانی ممکن است که مفاد این قاعده را ناظر به «نفی ضرر غیر متدارک» بدانیم. پرداختن به این مبانی، تلاشی برای پیوند زدن دامنه حمایت از مصرف‌کننده با سازوکارهای فقهی-حقوقی موجود است، که در این پژوهش در حد توان سعی در بررسی این مبانی در حقوق دیگر کشورها برای رسیدن به رویه‌ای سازگار با منطق حقوقی شده است. روش تحقیق در این مقاله بصورت توصیفی - تحلیلی می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: تولید، ریسک پیشرفت، مسئولیت، مصرف‌کننده، حقوق ایران.

مطالعات علوم سیاسی، حقوق و فقه

دوره ۴، شماره ۴، زمستان ۱۳۹۷، صفحات ۱۰۸-۱۰۱